

Social utblick

Arne Borg

Välfärd i blåsväder?

Samhällsekonomin urholkas och hotet mot välfärden växer. Många känner stor oro inför utvecklingen. Så även socialstyrelsen som uppdragit åt förre socialdirektören i Norrköping, John Lovén, att ge sin syn på läget. Resultatet föreligger i form av en rapport "Välfärd i blåsväder?" (SoS-rapport 1992:6).

Lovén förnekar inte det allvarliga ekonomiska läget. Det motiverar nytänkande på många områden. Vad som däremot inte får ifrågasättas är grundstenarna i vårt välfärdssystem, den generella välfärdspolitiken och solidariteten med de svaga grupperna. Lovén har många intressanta synpunkter på socialtjänstens roll i det strukturinriktade samhällsarbetet och hävdar bl a vårt behov av en ny social planeringskultur på olika nivåer i samhället, mindre centralistiskt. Inom kommunerna bör t ex den professionella kompetens som de yrkesverksamma besitter redan från början samordnas med den kompetens som bara människorna själva har, och där parternas kunskaper tillmäts samma värde fast de är av olika slag.

Kommunernas organisationsutveckling påverkar givetvis förutsättningarna för det förebyggande och strukturinriktade arbetet. Många nya organisationsmodeller styrs nu av de aktuella strömningarna mot marknadsinriktade lösningar. Vad innebär t ex den nya beställare–utföraremodell som i olika varianter nu introduceras på allt fler håll? Hur kan den förenas med socialtjänstens värderingar?

Här menar Lovén att problemen är uppenbara. Insynen från förtroendevalda försvagas i en situation då

demokratin sitter trångt. Kontakten mellan väljare och valda riskerar att tunnas ut i en tid då politikerförakt, invandrarfientlighet och mer eller mindre fascistiska tendenser blir allt tydligare. Resurssvaga grupper med svårigheter att tala för sig och hävda sina intressen på en marknad kan komma att möta svårigheter om inte goda skyddsnät utvecklas. Det gäller inte minst människor med omfattande funktionshinder.

I sin presentation av rapporten vid ett seminarium i april framhöll John Lovén bl a att den handlingsfrihet vi har inför europaintegrationen bör användas för att utveckla synen på välfärden som en *resurs* och inte som en belastning. Välfärden kan göra Sverige attraktivt. Människor och företag vill verka i en god miljö och slippa social oro och uppslitande konflikter.

I samband med detta seminarium föddes tanken på att skapa ett politiskt, fackligt och religiöst obundet forum i vilket man genom saklig debatt från skilda perspektiv, genom samtal och analys skulle söka bidra till förståelse för de sociala problemen. Detta som ett komplement till den politiska debatten. Syftet skulle vara att främja värdegemenskap och fördjupad kunskap om den generella och riktade välfärdens villkor utifrån en humanistisk livshållning.

Hur det går med detta nya forum med arbetsnamnet "Forum för humanism och välfärd" vet vi mer om när denna tidskrift föreligger i tryck eftersom bildandet avses äga rum i slutet av augusti.

Det nya forumet är inte det enda tecknet på en växande tvärpolitisk oro över den sociala utvecklingen. Vi har sedan några år tillbaka också "Svensk socialpolitisk förening" med ca 500 medlemmar ur skilda läger som kallas till seminarier i aktuella sociala frågor ett tiotal gånger om året.

Sedan är naturligtvis frågan om det räcker med seminarier, samtal och analyser för att försvara välfärden. På sina håll monteras välfärden ned mer av ideologiska än av ekonomiska skäl och då krävs säkert också andra mer opinionsbildande åtgärder till dess försvaret.